

А. С. Котуза

Мобільний військовий шпиталь

МОБІЛЬНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ШПИТАЛЬ – спеціалізований багатoproфільний лікувальний заклад Збройних Сил України. Признач. для надання кваліфіков. та окремих елементів спеціалізов. медичної допомоги пораненим, травмованим, ураженим або хворим військовослужбовцям та цивіл. особам у випадках, передбачених законодавством, а також їхньої евакуації у лікуваль. заклади вищого рівня у мирний та воєн. час. 2008 наказом Міністра оборони України розроблено та затв. перше за роки незалежності України та її ЗС Положення про М. в. ш. Перехід ЗС України від дивізій. до бригад. принципу упр. військами супроводжувався скороченням окремих мед. батальйонів з'єднання (дивізії), що зумовило необхідність напрацювання структури та засад функціонування М. в. ш. Цьому також сприяло реформування мед. служби, що потребувало перегляду окремих положень системи надання мед. допомоги в мирний час та особливий період, з метою наближення кваліфіков. та окремих елементів спеціалізов. мед. допомоги до театру військ. дій чи епіцентру надзвич. ситуацій. Досвід, набутий під час використання М. в. ш. у р-ні проведення антитерорист. операції на тер. Донец. та Луган. обл. у 2014–15, зумовив необхідність внесення низки змін та доповнень до Положення про М. в. ш. від 2008. Наказами МО України від 16 та 19 березня 2016 затв. приведене у відповідність до сучас. вимог та стандартів країн-партнерів НАТО «Положення про військовий мобільний госпіталь (багатoproфільний, на 100 ліжок)». Визначено обсяги кваліфіков. хірург. та терапевт. допомоги й перелік захворювань, при яких хворі підлягають шпиталізації до М. в. ш. з терміном лікування до 15 діб. Надано перелік протипоказань до мед. евакуації та мін. термінів тимчас. нетранспортабельності поранених і хворих із М. в. ш. тощо. У р-н виконання завдань у мирний час М. в. ш. направляють за рішенням Міністра оборони України, в особливий період – за рішенням нач. Генштабу – Головнокомандувача ЗС України. М. в. ш. утримується за окремим штатом та підпорядковується нач. відповід. Військ.-мед. клін. центру регіону (в мирний час) або нач. мед. служби територ. зони відповідальності (в особливий період). Функціонально М. в. ш. може перебувати в згорнутому та розгорнутому станах. Згорнутий стан – режим функціонування М. в. ш. за штатом мирного часу з метою зберігання мед. та матеріал.-тех. майна шпиталю, проведення профілакт.-регламент. робіт, поновлення запасів мед. препаратів, продовольства, паливно-мастил. матеріалів, підтримання мобілізацій. готовності до виїзду

у визначений р-н для виконання завдань за призначенням. Розгорнутий стан – режим функціонування М. в. ш. за штатом особливого періоду та у разі виникнення надзвич. ситуацій техноген. або природ. характеру, правового режиму надзвич. стану із залученням особового складу згідно з планом комплектування за рахунок Військ.-мед. клін. центру регіону або мобілізацій. ресурсу (резерву). Осн. мета використання М. в. ш. – розгортання та надання мед. допомоги в системі лікувал.-евакуац. забезпечення військ (сил) у зоні відповідальності з метою наближення кваліфіков., з елементами спеціалізов., мед. допомоги до осередку масових сан. втрат, посилення лікувал.-профілакт. закладів охорони здоров'я. Осн. завдання М. в. ш.: прийом, реєстрація, мед. сортування, сан. обробка, розміщення та харчування поранених, травмованих, уражених та хворих військово-службовців та ін.; надання лікар., кваліфіков. та окремих елементів спеціалізов. мед. допомоги зазначеним особам; стаціонарне лікування поранених та хворих, стабілізація стану та підготовка до евакуації за призначенням; прийом та надання мед. допомоги амбулатор. хворим; надання консультатив. і практ. допомоги лікарям військ. частин, лікувал. закладів МОЗ України; здійснення взаємодії із закладами охорони здоров'я ін. центр. органів виконав. влади; проведення комплексу сан.-гіг. та протиепідем. заходів; здійснення мед. розвідки в зоні відповідальності М. в. ш.; ведення мед. обліку і звітності в установленій формі згідно з табелем термінових донесень; мед. забезпечення військ. частин і підрозділів мед. служби зони відповідальності; проведення діяльності, пов'яз. з держ. таємницею, за умови надання органами СБУ спец. дозволу на провадження такої діяльності. Передбачено декілька варіантів розгортання М. в. ш.: використання тільки наметового фонду; застосування спец. модулів, що складаються із кузовів-контейнерів на шасі автомобілів, з'єдн. між собою пневмокаркас. спорудами; змішаний варіант; можлива також експлуатація пристосов. та переобладнаних будівель. Підрозділи М. в. ш. розгортають упродовж 6 год. у послідовності, що забезпечує прийняття першого потоку поранених, уражених та хворих через 1 год. після початку розгортання.

Бібліографічний опис:

Мобільний військовий шпиталь / А. С. Котуза // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-68149>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).